

Kultur- og likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
22/21225-2

Dato
31.01.2023

Innspill til ny kulturfrivillighetsstrategi - fra Skien kommune

Det frivillige kulturlivet er en svært viktig kraft i skienssamfunnet. Frivilligheten skaper gode møteplasser for samhold, deltakelse og personlig utvikling. Gjennom kulturfrivilligheten skapes fremtidige utøvere, kunstnere, kulturaktører og -brukere. Skien kommune skal være en åpen, raus og ledende kulturhovedstad i vår region.

Skien har følgende vedtatte dokumenter som berører dette området:

- Kommunedelplan for Kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet 2020–2029
- Strategisk plan for frivillighet 2022–2026¹

Kultur- og likestillingsdepartementet ber fylkeskommuner, kommuner og frivillige organisasjoner om innspill til en egen kulturfrivillighetsstrategi. Innspillene fra Skien kommune baserer seg på kulturadministrasjonens vurderinger, sammen med tilbakemeldinger fra et åpent innspillsmøte med representanter fra den lokale kulturfrivilligheten. Deltagelsen på innspillsmøtet var lavt, men innspillene sammenfaller med tilbakemeldinger vi fikk i utarbeidelsen av strategisk plan for frivillighet (vedtatt desember 2022).

Bred deltakelse og tilgang på kunst- og kulturaktivitet i hele landet

Den lokale kulturfrivilligheten

I Skien melder den lokale kulturfrivilligheten om mangel på kunnskap om hvilke tilbud som finnes og mangel på ledere som to av de største utfordringene for at flere skal kunne delta i frivilligheten. Mange lag og foreninger opplever nedgang både i antall frivillige og deltakere på sine arrangementer og aktiviteter. Foreningene vil gjerne gjøre seg mer synlige, men mangler gode plattformer og arenaer for å synliggjøre seg. Spesielt pekes det på at samarbeidet med skolene kan bli bedre. Som en viktig og naturlig arena for nærmiljøet ønsker kulturfrivilligheten at skolene kan være enda tydeligere på aktivitetstilbudet fra de lokale lagene og foreningene. Dette kan være gjennom tydelig informasjon og målrettet fokus på at barn og unge skal ha muligheten til å delta i fritidsaktivitet.

¹[Skien kommune - Planer og rapporter](#)

Gjennom pandemien er det flere foreninger i kulturfrivilligheten som har måttet stenge helt ned, men flere av disse opplever også en viss oppblomstring i etterkant. Flere tidligere medlemmer kommer tilbake, og det er en viss tilvekst av nye.

Likevel ønsker den lokale kulturfrivilligheten seg flere aktive medlemmer og frivillige. På innspillsmøtet utfordret foreningene seg selv til å samarbeide mer med andre organisasjoner for å nå ut til flere grupper – spesielt ble samarbeid med flerkulturelle organisasjoner trukket frem som en god erfaring fra tidligere.

Skien kommune

Skien kommune ser at det er flere aktører i kulturfrivilligheten som har utfordringer når det kommer til rekruttering av frivillige og deltakere på sine arrangementer og aktiviteter. Kommunen arbeider systematisk for å fjerne barrierer for deltakelse knyttet til økonomi, språk, kultur og tilgjengelighet. Arbeidet retter seg spesielt mot å få flere barn og unge inn i fritidsaktivitet. Vi har støtteordninger for barn og unge fra lavinntektsfamilier, og vi har egne fritidsveiledere som samarbeider med skolene for å hjelpe barn og unge som ønsker å finne en fritidsaktivitet. I tillegg bruker vi metoden «Fritid med bistand» for å inkludere nyankomne flykninger inn i lag og foreninger. Skien kommune er også del av ALLEMED – den nasjonale dugnaden for å bidra til at barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter.

I utarbeidelsen av en strategi for kulturfrivillighet mener Skien kommune at det på nytt bør vurderes hvordan staten kan stimulere til deltakelse i kulturaktiviteter for barn og unge. Skien var en av pilotkommunene for Fritidskortet fram til ordningen ble fjernet. Perioden med fritidskort ga oss som kommune nyttige erfaringer. Det var vanskelig å få den enkelte til å søke på Fritidskortet selv, slik det var lagt opp til med denne ordningen. Det som fungerte godt var samspillet vi som kommune fikk med ulike lag og foreninger underveis, som gjorde at vi kunne utbetale direkte til lagene og foreningene på bakgrunn av medlemstall. På den måten kunne lagene og foreningene tilby gratis eller billigere egenandel for barn og unge. Skien kommune mener at Fritidskortet hadde et potensial til å stimulere til økt deltakelse blant barn og unge.

Møteplasser og tilgang på egnede kulturarenaer for aktivitet, læring og opplevelser

Den lokale kulturfrivilligheten

Tilgang på egnede kulturarenaer er et viktig punkt for kulturfrivilligheten. De ønsker seg lokaler med universell utforming og som er egnet for kulturaktiviteten – det kan være snakk om lyd/akustikk, gode gulv, romstørrelse m.m. Utfordringen er at det er vanskelig å finne egnede lokaler, og at etterspørselen er større enn tilbudet. Et annet innspill fra den lokale kulturfrivilligheten er at de statlige spillemidlene må åpne for mer sambruk av idrettshaller.

Skien kommune

Skien kommune er opptatt av å ha en god dialog med frivilligheten når det er behov for lokaler. Lag og foreninger for barn og unge har mulighet til å låne lokaler gratis i Skien, mens lag og foreninger for voksne kan leie lokaler til reduserte priser. Bydelshusene i Skien har en egen ordning hvor de tilbyr gratis lån av lokaler, men med gjenytelsesavtaler hvor foreningene forplikter seg til å hjelpe til på ulike måter.

Den største utfordringen for kommunen ligger i å kunne tilby egnede lokaler til alle som ønsker det. Det er vanskelig å finne gode løsninger for flerbruk av offentlige bygg som tilfredsstiller behovene til de ulike lagene og foreningene. Behovet for egnede lokaler kan også dreie seg om lagringsplass.

Det er langt færre tilpassede bygg og lokaler til kulturfrivilligheten sammenliknet med idrettsfeltet. Vi vil påpeke at det ikke alltid er like hensiktsmessig at de statlige spillemidlene ikke åpner mer for sambruk av lokaler. Vi ønsker at man utreder muligheten for sambruk både når det skal bygges nytt og når bygg rehabiliteres.

Samspill mellom den profesjonelle og frivillige kulturen

Den lokale kulturfrivilligheten

På innspillsmøtet kom det frem flere gode erfaringer fra samarbeidet mellom den profesjonelle og frivillige kulturen. Amatører kan kjenne på motivasjon og stolthet av å være del av et samspill/samarbeid med profesjonelle, og profesjonelle kan få god og nyttig hjelp fra amatører. Utfordringer med slike

samarbeid er mest knyttet til finansiering for å kunne hyre inn profesjonelle til ulike prosjekter.

Skien kommune

Det er flere eksempler på godt samarbeid og samspill mellom den profesjonelle og frivillige kulturen i Skien. Vi jobber for å legge til rette for dette, både gjennom våre tilskuddsordninger og bruk av egne ressurser. I kulturskolen er det for eksempel åtte av skolens musikk lærere som har avsatt en mindre del av stillingen til å spille i Telemark symfoniorkester. For et amatør orkester gir dette positive ringvirkninger – både ved at kulturskolen kan tilby attraktive stillinger til profesjonelle, og ved at elever og amatører i orkesteret kan spille sammen med og lære av de profesjonelle.

Offentlige tilskuddsordninger og tiltak

Den lokale kulturfrivilligheten

Innspillet fra den lokale kulturfrivilligheten er at tilskuddsordningene som finnes i altfor stor grad dreier seg om prosjektmidler. Dette ekskluderer mange små lag og foreninger med liten kapasitet til å sette i gang store prosjekter, men som likevel har verdifull aktivitet. Istedenfor ønsker man seg frie, forutsigbare midler. I tillegg er det en utfordring at det er vanskelig for frivillige lag og foreninger å skaffe seg oversikt over alle mulige tilskuddsordninger som finnes for dem.

For å få til et godt samarbeid og samspill med frivillige organisasjoner bør offentlige myndigheter sørge for enkel og tydelig kommunikasjon, god oversikt over tilskuddsordninger og forenkling når det kommer til søknadsskriving og rapportering. I tillegg ble det understreket på innspillsmøtet at det offentlige bør ha en kontinuerlig dialog med frivilligheten og kjenne godt til de frivillige organisasjonene og deres aktiviteter.

Skien kommune

Kulturfrivilligheten i Norge er et bredt sammensatt felt. Det tradisjonelle laget eller foreningen som driver amatør virksomhet innenfor sitt kulturfelt forholder seg primært til lokale tilskuddsordninger. I Skien har vi valgt å ikke gi generell driftstøtte til lag og foreninger for voksne. Vi har imidlertid gode tilskuddsordninger for feltet for øvrig. Arbeidet med å kommunisere og forenkle kommunens ordninger er et «evighetsarbeid» og kan alltid forbedres.

I tillegg er fremveksten av det vi i Skien kaller semi-profesjonelle foreninger, som drives på frivillig basis, men som likevel leverer et profesjonelt innhold, stor. Dette er for eksempel jazzklubber, litteraturhus m.m. Disse foreningene forholder seg ofte til statlige ordninger, både gjennom Norsk kulturråd og statsbudsjettet. Her er det også et forbedringspotensial med tanke på kommunikasjon, rådgivning og forenkling av ordninger.

Kommunene kan være et enda tydeligere mellomledd til offentlige tilskuddsordninger – ved å synliggjøre tilskuddsordningene, og ved å sette av tid til veiledning i perioden før viktige søknadsfrister. På denne måten vil det kunne bli en tettere kontakt mellom kommunen og frivilligheten.

Vi mener at Bufdirs tilskuddsordning er et eksempel til etterfølgelse. Denne ordningen har gjennomgått positive endringer den siste tiden. Flerårige tilskudd gjør det mer forutsigbart for søkerorganisasjonene. Samtidig er det også positivt at tildelingen skjer tidligere på året, slik at søkerne tidlig vet hva de har å forholde seg til.

Regionale kulturfond

Skien kommunes innspill til regionale kulturfond

Skien kommune mener et regionalt kulturfond vil kunne være positivt for kulturfrivilligheten. Det fordrer at fondet styrker og ikke erstatter, eksisterende midler til feltet. Fondet bør styrke de områdene som ikke dekkes godt av dagens ordninger, og vi støtter tanken om at det kan innrette seg mot samarbeid mellom profesjonelt og frivillig kulturliv. Dette stimulerer både amatør-frivilligheten og det profesjonelle/kulturnæringene.

Det er vesentlig at den som fordeler midlene fra dette fondet har god kjennskap til og oversikt over frivilligheten og dem som mottar støtte. Kanskje kan kommunene være tett på fondet – spille inn hvor det er hull i tilskuddsordningene. Det er kommunene som er tette på frivilligheten. Fylkeskommunale tilskuddsordninger har ofte en føring på at tiltaket det søkes støtte til skal ha et regionalt nedslagsfelt.

Dette er et kriterium det for mange kulturfrivillige vil være utfordrende å imøtekomme, og vi håper derfor dette ikke vil bli vektlagt.

Guro Honningdal
kultursjef

Med hilsen

Eivind Løberg
Frivillighetskoordinator
+4791638664

Brevet er godkjent elektronisk.